

Música Temprana

JAARVERSLAG STICHTING MUSICA TEMPRANA 2019

Inleiding

Zoals ook in eerdere jaren, lieten de eerste maanden van 2019 weinig activiteiten zien, na de drukke en succesvolle slotperiode van 2018, waarin de lancering van de Cd “Muy hermosa es María” plaatsvond, gekoppeld aan een aantal concerten. Maar ook 2019 werd prachtig afgesloten met een nieuwe reeks concerten met de Misa Criolla: feitelijk het meest omvangrijke – zowel financieel als organisatorisch – project in de geschiedenis van Música Temprana tot nu toe.

Daarnaast was 2019 ook een jaar van bezinning op de toekomst, met name rond de vraag of we al dan niet een nieuwe vierjarenaanvraag zouden ontwikkelen voor de grote fondsen, FPK en AFK, begin 2020 in te dienen voor de periode 2021-2024. Immers, Música Temprana blijft steeds afhankelijk van projectsubsidies, concertverkoppen en meer incidentele inkomsten uit donaties en Cd verkopen. Wat die laatste betreft, vooral de zeer goede Cd verkoop bij de Misa Criolla-serie stelde ons in staat een bedrag te reserveren voor de investering in de productie van een nieuwe Cd, gepland voor 2020/21.

Artistiek

CANCIÓN

Op 5 mei (Bevrijdingsdag) presenteerde Música Temprana haar eerste concert in 2019, in de Amstelkerk in Amsterdam, met een nieuw programma waarin het Latijns-Amerikaanse lied centraal stond. Dat genoot in de jaren ‘60 en ‘70 een ongekennde populariteit, juist in de periode van protest en opstand tegen de vele dictatoriale regimes. Veel (protest)zangers en componisten belandden in ballingschap, ook in Europa. Hierdoor maakte de rest van de wereld ook kennis met deze artiesten. Het traditionele Zuid-Amerikaanse *Canción* (of lied) heeft altijd de rol vervuld van spiegel van de maatschappij. Het is een bekend gegeven dat de zangers als een soort moderne troubadours reflecteerden op het dagelijks leven van zichzelf en hun landgenoten; ze zongen over hun behoeftes, frustraties en verlangens. Op zoek naar de wortels van deze muziek

doken de musici van Música Temprana in 18^e en 19^e -eeuwse bronnen van wetenschappers, priesters en reizigers. Deze historische ooggetuigen hebben haast bij toeval verslag gelegd van de volksmuziek uit vervlogen tijden (die normaal gesproken natuurlijk niet werd genoteerd). In het concert (met klein ensemble) schakelde Música Temprana moeiteloos tussen drie eeuwen muziek én presenteerde het een nieuwe visie op de liederen uit de tweede helft van de 20e eeuw.

VEENHUIZEN

In het sinds enkele jaren lopende Festival van Veenhuizen (Drenthe, eind augustus) bracht Música Temprana het van oorsprong Griekse “Lied van de Sibille”, waarin op een indringende manier het einde der tijden wordt bezongen. Dit gebruik werd in de middeleeuwen overgenomen door de katholieke kerk en leeft vandaag nog voort, bijvoorbeeld op Mallorca, waar het sinds 2010 door de UNESCO wordt erkend als immaterieel werelderfgoed. Música Temprana combineerde deze “Canto de la Sibila” met melancholische liederen uit het Spanje van rond 1500. De “Sibila” werd al eerder door ons uitgevoerd en versterkte ook dit maal de droom er een Cd opname van te maken.

In Veenhuizen zorgden enkele leden van Música Temprana voor een gemoedelijke Latijns Amerikaanse sfeer op de slotavond. Dat ging in de vorm van een heuse “peña”, een informele muzikale samenkomst die in Latijns Amerika erg populair is. Tijdens de dictaturen waren ze verboden, omdat er protestliederen gezongen werden. Música Temprana bracht een reeks van traditionele Latijns Amerikaanse liederen, met naast de onmisbare gitaar ook enkele typische instrumenten als de charango, de bombo en de caja.

DE LAMA'S

De bekende presentator en TV-producent Tijn Beckand (we traden ooit op in zijn programma De Tiende van Tijn) vroeg ons om een muzikale bijdrage te leveren aan twee live shows van De Lama's. Hoewel dit normaal gesproken niet ons werkgebied is, leverden de gesprekken met Beckand genoeg basis en nieuwsgierigheid op om toe te zeggen. We zagen het bovendien als een goede kans om onze muziek aan 20 duizend (!) nieuwe mensen te laten horen. Met een cast van 20 musici voerden we o.a. *Hanacpachap* (Peru) en bewerkingen van moderne liedjes uit in het Ziggo Dome in Amsterdam (7 en 8 november). We hebben van dit ‘experiment’ veel geleerd. Het muzikale aandeel was vanuit ons perspectief niet bijzonder succesvol. Alles klonk weliswaar goed en zag er prachtig uit, de muziek was ondergeschikt aan het geheel. Ook financieel

kwamen we niet helemaal uit. Tijdens het proces bleek de tijdsinspanning een stuk groter te zijn dan vooraf was begroot.

MISA CRIOLLA

Al jarenlang een publieksfavoriet: de Misa Criolla van Ariel Ramírez. In deze Argentijnse mis komen twee werelden samen. Je hoort zowel volkse als klassieke elementen en er zijn uiteenlopende instrumenten voorgeschreven zoals de charango (een snaarinstrument met roots in de Andes), maar ook het klavecimbel (misschien wel het meest kenmerkende instrument uit de barokmuziek). In het najaar van 2019 hernam Música Temprana de Misa na eerdere succesvolle uitvoeringen. En wederom voegden we daar op onze zoektocht naar de muzikale wortels van Ramírez magnum opus we een keur aan oude muziek uit Spanje, Portugal en natuurlijk Latijns-Amerika aan toe. Voor Música Temprana is de verbinding van de twintigste-eeuwse Misa met oude tradities het essentiële uitgangspunt; het blootleggen daarvan door deze mis te omringen met voorbeelden van die voorlopers is steeds de drijfveer achter dit project. Op de lessenaar stond dit maal onder andere muziek uit Mexico en Guatemala die nog nooit op de Europese podia had geklonken.

Naar onze overtuiging zijn we er bij het hernemen van ons programma rond de Misa Criolla méér nog dan bij vorige gelegenheden in geslaagd de voor Música Temprana zo kenmerkende en essentiële verbinding te leggen tussen de Misa en oude tradities in de Latijns Amerikaanse muziek, met name uit de barok. We hebben een groot deel van het zeer goed opgekomen publiek - dat ongetwijfeld vooral werd aangetrokken door de zo bekende Misa Criolla zelf - weten mee te voeren naar genoemde oude muziek en daarvoor duidelijk enthousiasme weten te wekken. Dat bleek uit de grote bijval tijdens de dertien uitvoeringen op voornamelijk grote podia (waarvan vier in België) maar b.v. ook uit de zeer goede verkoop van de Cd's, niet alleen van onze opname van de Misa uit 2015, maar ook van enkele Cd's waarop een deel van het uitgevoerde barok-repertoire al eerder is vastgelegd.

Uit een van de recensies (Eindhovens Dagblad 12 december:

Dit ensemble voor oude muziek uit de door Spanje gekolonialiseerde Latijns-Amerikaanse landen heeft een groot hart voor het volkse ervan en dat klinkt in elke noot door. 'Laat je de gangbare Europese barokpraktijk los op deze muziek dan wordt ze te academisch', stelt Van der Spoel, die het karakter, het temperament, het denken en de eigenheid van het continent in ere wil houden. Hij heeft daar de goede weg voor gevonden; kennis en kwaliteit gaan hand in hand met oprechtheid en ongekunsteldheid. Musica Temprana opent een

wereld die de luisteraar in de eerste plaats aanspreekt op zijn emoties en niet op de wel of niet authentieke waarde van wat hij hoort.

Heel tevreden zijn we ook over de duidelijke bijdrage aan het succes van deze serie door middel van uitgebreide en uitgekende publiciteit, zowel via de geschreven media als via radio en digitale wegen. MT investeert de laatste tijd daar flink in en we doen dat in samenwerking met Bureau de Kippen. Dat levert uitstekende resultaten op.

JUBILEUM NATIONALE KOREN

Tussen de concerten met de Misa Criolla door participeerde Música Temprana ook nog in een feestelijk concert (17 november) in Utrecht ter gelegenheid van de 30^e verjaardag van de Nationale Koren.

Ruim 200 jonge zangtalenten uit het Nationaal Kinderkoor, Nationaal Jongenskoor, Nationaal Vrouwen Jeugdkoor, Nationaal Gemengd Jeugdkoor en de opleidingsklassen brachten een gevarieerd programma in de grote zaal van Tivoli Vredenburg. Música Temprana was een van de ensembles (in kleine bezetting) die voor enkele van de onderdelen voor de begeleiding zorgde.

AMBASSADE PERU

Op 3 december nam Música Temprana deel in een activiteit van de ambassade van Perú. Op initiatief van ambassadeur Carlos Herrera, werden twee titels aan de Openbare Bibliotheek van Amsterdam geschonken: *Nueva Crónica y Buen Gobierno* van Guaman Poma de Ayala en *Bailes Tonadas y Cachuas, la música del Códice Trujillo del Peru en el siglo XVIII* van onze eigen artistiek leider Adrian Rodriguez van der Spoel. Beide boeken geven een belangrijk inzicht in de cultuurgeschiedenis van Peru tijdens de koloniale periode. Daarbij verzorgde Música Temprana een kort optreden met muziek uit ons programma *Bailes, Tonadas y Cachuas*.

Organisatie

Stichting Música Temprana werkt volgens het bestuursmodel. Ook in 2019 is echter het streven naar een meer beleidsvormend in plaats van een uitvoerend bestuur niet goed van de grond gekomen. Zoals hierboven (in de Inleiding) al is opgemerkt is daarvoor feitelijk een meer stabiele financiële basis nodig die de Stichting in staat stelt de dagelijkse leiding bij één of meerdere aan te trekken professionele krachten te leggen.

In 2019 slaagden we er wel in voor het omvangrijke project van de Misa Criolla een redelijke subsidie te verwerven van zowel FPK als AFK. Dat stelde ons in

staat voor de acquisitie van de podia en verdere zakelijke leiding wederom Eelke Bakker aan te trekken. De aanvragen waren mede met steun van een professionele fondswerver ontwikkeld.

Daarnaast werd er wederom veel ondersteunend werk door bestuursleden en enkele andere vrijwilligers verricht.

Het project rond de Misa Criolla was verreweg het meest omvangrijke in de geschiedenis van ons ensemble (sinds 2005). Zowel wat betreft het aantal concerten als het aantal deelnemende artiesten én ook in financieel opzicht overtrof dit project alle voorgaande projecten in de vijftien jaar oude geschiedenis van Música Temprana ruim, met alle uitdagingen op artistiek, organisatorisch en logistiek vlak van dien. Música Temprana beschikt niet over structurele subsidies voor meerdere jaren en heeft geen vast personeel in dienst. Op basis van projectsubsidies wordt een zakelijk leider (op freelance basis) aangetrokken. Daarnaast wordt er veel werk gedaan door vrijwilligers, met name vanuit het bestuur.

We zijn er – gezien deze condities – trots op dat we met dit project in feite een doorbraak hebben bewerkstelligd naar de grote(re) podia in Nederland en ook in België.

Medio 2019 droeg penningmeester Elvira Willems haar functie over aan John Soedirman. Elvira heeft gedurende ruim drie jaar het penningmeesterschap op uitstekende wijze vervuld, waarbij ze gedurende een deel van die periode ook de boekhouding verzorgde.

In de tweede helft van 2019 werd binnen het bestuur en in gezamenlijkheid met zakelijke en artistieke leiding verder nagedacht en gediscussieerd over de toekomst van de Stichting, zowel in artistiek als in bestuurlijk opzicht. Daarbij werd ook extern advies ingewonnen middels een kort traject met Mirjam Zegers/componistenbureau. Een en ander mondde uit in een SWOT-analyse, waarin sterke/minder sterke en “ontwikkelpunten” voor Música Temprana op een rijtje zijn gezet. Deze analyse bood ons veel aanknopingspunten voor de toekomst. Met name op vakmanschap, muzikale zeggingskracht en oorspronkelijkheid heeft Música Temprana veel te bieden, maar dat kan nog overtuigender en naar een nog bredere publiek. Dat is voor ons een van de uitdagingen voor de komende tijd.

Op de valreep van 2019 bracht dit proces van discussie en reflectie ons tot het besluit af te zien van het ontwikkelen van een meerjarenplan met aanvraag voor FPK en AFK. In dat besluit speelde ook de afweging mee dat onze

organisatie in die beslissende periode niet beschikte over voldoende eigen capaciteit voor de complexe en veel tijd en inspanning vragende realisatie van een goede aanvraag. Het aantrekken van externe ondersteuning liep daarnaast vast op het niet beschikbaar zijn van enkele adviseurs die op zich voldoende kwaliteit mee zouden brengen. Dat leidde tot de beslissing voorlopig verder te gaan op de weg van projectsubsidies en uit te kijken naar alternatieve bronnen van financiering, buiten de 'grote' fondsen. Met die voornemens stapten we 2020 binnen.

Financieel

In financieel opzicht was 2019 een jaar waarin middels projectsubsidies en recettes (FPK en AFK voor de Misa Criolla) meer middelen binnenkwamen dan ooit tevoren in de geschiedenis van Música Temprana. Ook de Cd verkoop was met ruim € 13.000,- uitstekend.

In cijfers: Música Temprana verzorgde in 2019 in totaal 20 concerten, waarvan 17 in Nederland en 3 in België. De concerten werden in totaal door meer dan 28.000 mensen bezocht (waarvan 20.000 bij de concerten met de Lama's en zo'n 7000 bij de serie met de Misa Criolla). Zie voor een compleet overzicht de bijlage (speellijst).

Zie voor verdere cijfers de jaarrekening 2019 (bijagen).